

به نام خدا

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ وَّعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

کتاب فارسی

(فعالیت‌های نوشتاری)

سوم دبستان

نیازهای ویژه

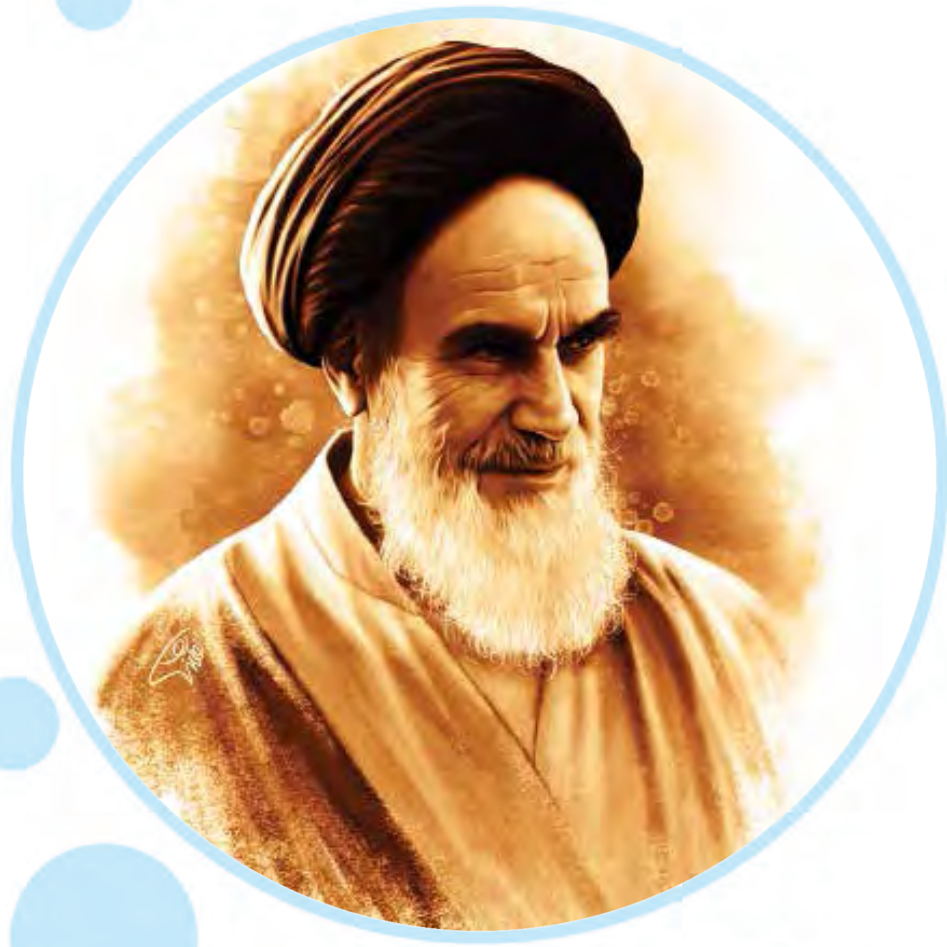
وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

- نام کتاب:** فارسی (فعالیت‌های نوشتاری) - کد ۵۳۰۴۱
- پدیدآورنده:** سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
- مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:** معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان بخشی
- شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:** محبوبه زرغام‌پور، فخرالسادات موسوی، طاهره پورسلیمان، معصومه شجاعی، فائزه افتخاری (اعضای گروه تألیف)
- مدیریت آماده‌سازی هنری:** اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
- شناسه افزوده آماده‌سازی:** مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - نرگس دلاوری، سونیا مهاجر (تصویرگران) - سیدعلی موسوی (طراح گرافیک، صفحه‌آرا و طراح جلد)
- نشانی سازمان:** تهران: خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶، تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، کدپستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴
- ناشر:** شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده ابعلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۴۹۷۹ - ۱۱۱۵۵
- چاپخانه:** شرکت افست (سهامی عام)
- سال انتشار و نوبت چاپ:** چاپ پنجم ۱۳۹۹

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۳-۲۵۲۰-۰۵-۹۶۴-۹۷۸-۳ ISBN 978-964-05-2520-3

باسمه تعالی

فرآیند تولید برنامه‌ی درسی مجموعه فعالیت‌های نظام‌مند و طرح ریزی شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک بافت منسجم و هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سامان‌دهی نماید.

در تدوین محتوای کتب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که بخشی از فرآیند برنامه‌ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توان‌مندی دانش‌آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش‌افزایی، به کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی، آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گیرد. این محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه‌درسی ضمن تاکید بر انعطاف در عین ثبات و همه‌جانبه‌نگری و توجه به هویت ویژه متریبان با نیازهای خاص، زمینه‌ساز دستیابی دانش‌آموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توان‌مندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد.

امید است این محتوا در تحقق اهداف موثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره‌گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار بزرگ حاصل همکاری صمیمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی و گروه‌های تالیف کتاب‌های درسی می‌باشد، شایسته است از تلاش و مساعی تمامی این عزیزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده‌سازی ماریاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نماییم.

در اینجا از همه همکاران و صاحب نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص این محتوا به این سازمان منعکس نمایند.

معاون وزیر و رییس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

فهرست

یادآوری

- درس اول: پاییز و مدرسه ۱۹
- درس دوم: کتابخانه ی کلاس ۲۵
- درس سوم: خرس کوچولو و عینک ۳۲
- درس چهارم: خوراکی های مفید ۳۸
- درس پنجم: یک تصمیم درست ۴۵

تمرین های دوره ای ۱

- درس ششم: کیف پول ۵۹
- درس هفتم: رود پر آب ۶۶
- درس هشتم: گردش در کوه ۷۲
- درس نهم: ایران زیبای من ۷۹
- درس دهم: شهر من کرمان ۸۵

تمرین های دوره ای ۲

- درس یازدهم: کلاس نقاشی ۹۹
- درس دوازدهم: لاک پشت و مرغابی ها ۱۰۵
- درس سیزدهم: روز پدر ۱۱۲
- درس چهاردهم: شب یلدا ۱۱۸

تمرین های دوره ای ۳

سخنی با همکاران

پس از حمد و سپاس پروردگار مهربان، به آگاهی همکاران ارجمند می‌رسانیم که کتاب کار فارسی (فعالیت‌های نوشتاری با رویکرد تحلیلی و روش‌های فعالیت محور و فعال در آموزش زبان محتوای خاصی را پیش‌بینی کرده که علاوه بر تعمیق آموخته‌ها و آموزش‌های کتاب فارسی (خوانداری) می‌کوشد تا آموزش‌ها را تداوم و استمرار بخشد. این کتاب که مهارت‌های زبان‌آموزی را به طور موازی و مساوی و با آهنگی مناسب و متناسب با کتاب فارسی (فعالیت‌های خوانداری) آموزش می‌دهد، اهداف زیر را دنبال می‌کند.

- یادآوری و تقویت مهارت‌های نوشتاری

- توانمندی دانش‌آموزان در به کارگیری به هنجارخط

- تقویت درست نویسی کلمات و جملات شنیده شده

فعالیت‌های کتاب کار فارسی (نوشتاری) در قالب بنویس و فکرکن و انجام بده برای هر درس و تمرین‌های دوره‌ای در نظر گرفته شده است.

بنویس: هدف از این فعالیت توسعه و تعمیق یادگیری مهارت‌های خواندن و نوشتن کلمات مهم و کلیدی متن هر درس می‌باشد که به طور همزمان صورت می‌پذیرد. توجه به خط زمینه، رعایت اندازه حروف، رعایت میزان فشار وارده مداد بر روی کاغذ، رعایت فاصله مناسب بین کلمات از اهداف این بخش می‌باشد.

فکر کن و انجام بده: فعالیت‌های این قسمت عبارتند از: کلمه نویسی، تصویرنویسی، کلمه سازی، کامل کردن جملات، و صل کردن، علامت زدن، رونویسی، مرتب کردن کلمه‌های بهم ریخته، جمله سازی و جمله نویسی و ....

فعالیت‌های این قسمت به آموزگار این امکان را می‌دهد که ارزیابی مستمر و درستی از فعالیت‌های نوشتاری دانش‌آموزان داشته تا بتواند روند فعالیت‌های دانش‌آموزان خود را اصلاح کند.

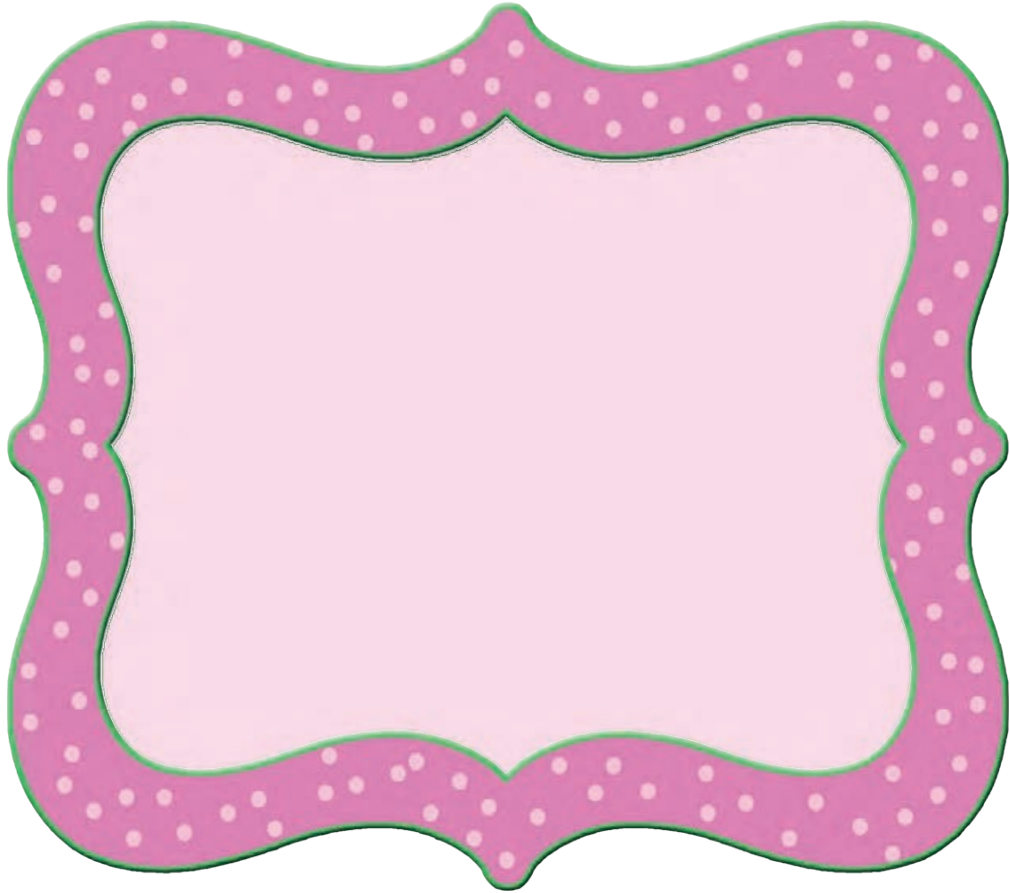
تمرین‌های دوره‌ای: هدف از این تمرین‌ها، ارزیابی مجدد و بازآموزی از آموخته‌های دانش‌آموزان و در صورت نیاز ارائه آموزش‌های ترمیمی می‌باشد. این فعالیت به تناسب اهداف آموزشی درس‌ها، سازمان دهی شده است.

سرگرمی: این فعالیت به منظور ایجاد فضایی شاد و استحکام بخشیدن، به آموزش‌ها به صورت غیر مستقیم تدوین گردیده است.

نماد تشویق: در انتهای هر صفحه از کتاب نمادی به صورت ستون چهارتایی در نظر گرفته شده که آموزگار پس از اتمام هر فعالیت با توجه به توان هر دانش‌آموز و میزان تحقق اهداف آموزشی توسط دانش‌آموز (به ترتیب از پایین به بالا و براساس معیارهای ارزشیابی توصیفی) آن را رنگ آمیزی می‌کند.

گروه مولفان

این عکس من است.

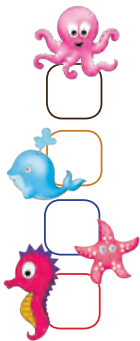

نام من ..... است.

نام پدر من ..... است.

من امسال کلاس ..... هستم.

من کارهایم را با نام ..... شروع می‌کنم.

در جدول زیر:
نشانه‌هایی که نقطه ندارند را پیدا کن و به دلخواه رنگ کن.

ض			ش						ز				
													غ
		د	ر	أ	ط	ط	ط			ذ			
م	م	ر	أ	ص	ص	ص	ص	ص	س	ع			ع
و		ح	ح	ح	ص	ص	ص	ص	ص	ع	س	د	ع
و						ک	ک						
ه		ج				گ	گ			ن			
ی			ل	ل	ل	ل	ل						خ
										ب			
			چ						خ				

یادآوری

نام تصویرهای زیر را بنویس.

.....

.....

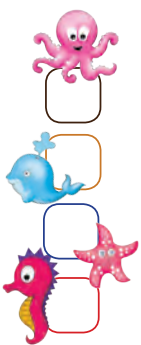
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

جمله‌ها را با توجه به تصویر و کلمه‌ی داده شده کامل کن.

خانه مرتب است.

خانه .....

(کثیف است - نظم دارد)

نوروز اولین روز فصل بهار است.

نوروز ..... فصل بهار است.

(سومین روز - روز اول)

معنی کلمه‌های داخل پراتنز را بنویس.

ما (وطن) خود را دوست داریم.

ما ..... خود را دوست داریم.

خانم ناظم برای بچه‌ها (صحبت کرد).

خانم ناظم برای بچه‌ها .....

کلمه‌های زیر را با (-) یا (ی) کامل کن.

خانه خدا

کتاب فارسی

پرنده لانه

مدادآبی

صدای بلند

من عمو

جمله‌ها را با توجه به تصویر کامل کن.

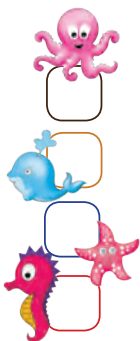
کتاب‌ها یعنی .....

ماشین‌ها یعنی .....

کلمه‌های زیر را در جای مناسب بنویس.

می‌خورد - پرواز - آموزگار

نشانه‌ی «و»

صدای «اُ»

.....

نشانه‌ی «و»

صدای «او»

.....

نشانه‌ی «و»

صدای «و»

.....

کلمه‌ها را با گذاشتن نقطه کامل کن و متن را بخوان.

حامد وقتی صدای تلفن را شنید گوسی را برداشت.

امس گفت: سلام، مرل آقای وحدی؟

جاهای خالی را کامل کن.

جوجه + ای ← .....

ستاره + ای ← .....

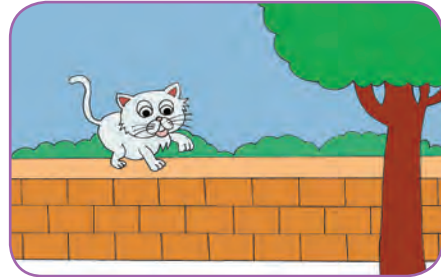
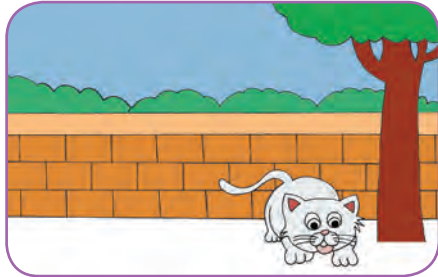
در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.

صد	صد
س	اسم
	کلمه

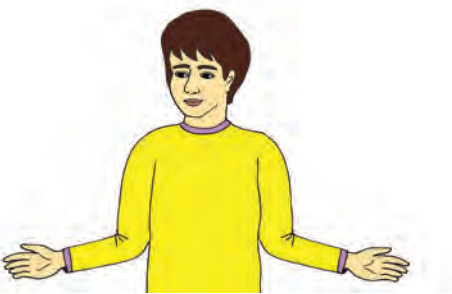
صد	صد
ص	اسم
	کلمه

با توجه به تصویر در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.

این گربه ..... دیوار است.   این گربه ..... دیوار است.

رضا توپ .....   رضا توپ .....

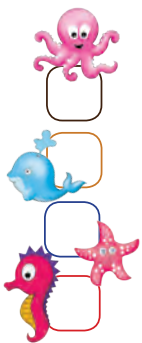
کلمه‌ی مناسب را انتخاب کن و در جای خالی بنویس.

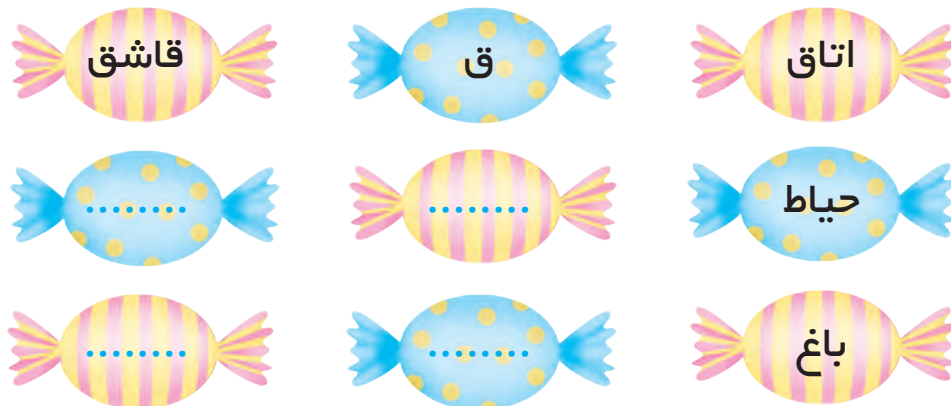
من شنبه به مدرسه ..... (می‌روم - می‌رود)

او یک شنبه نقاشی ..... (کشیدم - کشید)

ما دوشنبه بستنی ..... (خوردیم - خورد)

مانند نمونه بنویس.

با توجه به تصویر در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.

مادر از بازار..... و ..... خرید.

آرش با ..... و ..... غذا می‌خورد.

پدر ..... و ..... آورد.

مرتب کن و جمله بنویس.

زهرا - رفت - به - بازار

.....

آمد - به - کلاس - آموزگار

.....

با توجه به تصویر، برای کلمه‌های زیر جمله بنویس.

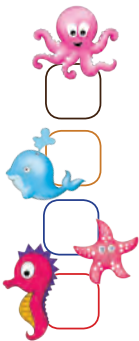
بنّا: .....

کیف: .....

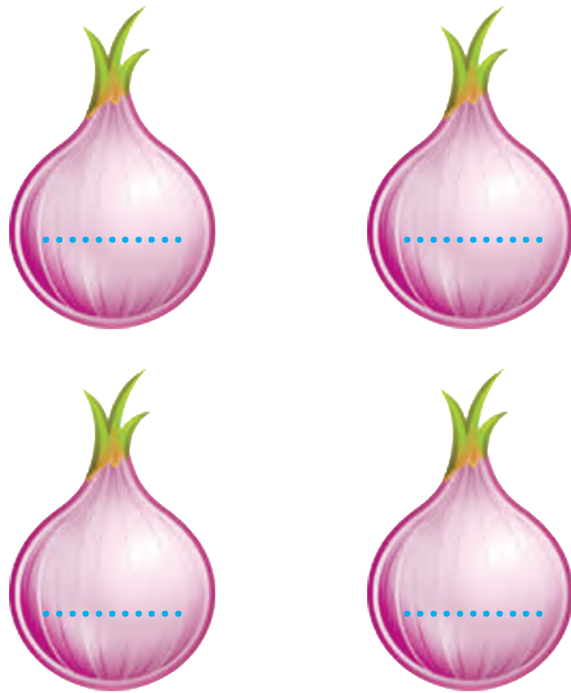
آزاده: .....

متن زیر را بخوان و کلمه‌هایی که زیر آن ها خط کشیده شده را در جای مناسب بنویس.

یک روز پوریا با مادرش به بازار رفت. بازار نزدیک خیابان آزادی بود. مادر از بازار پیاز و خیار خرید. پوریا در بازار به مادر کمک کرد.

با توجه به متن بالا به پرسش‌ها پاسخ بده.

نام پسر داستان ما چه بود؟

بازار نزدیک کدام خیابان بود؟

آن ها از بازار چه چیزهایی خریدند؟

با توجه به تصویر کامل کن.

سربازان یعنی .....

درختان یعنی .....

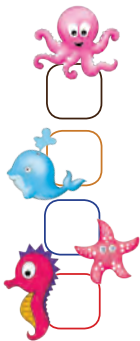
دوستان یعنی .....

با کلمه‌های زیر جمله بنویس.

..... مریم:

..... دفتر:

..... میروم:

درس اول : پاییز و مدرسه

بنویس

درختان

حیات

مشغول

اتاق

جامدادی زیبا

یاد بگیریم

امسال

وسایل

می‌توانید

آماده

از روی جمله‌های زیر یک بار بنویس.

باد برگ درختان را تکان می‌داد.

شما با دوستان تازه‌ای آشنا می‌شوید.

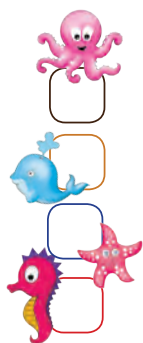
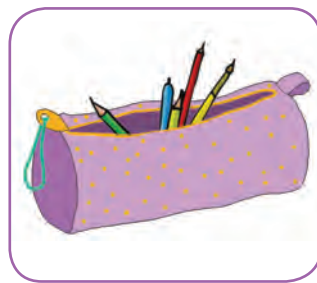

آوا و آرمان خوش‌حال شدند و مادر را بوسیدند.

فکر کن و انجام بده

نام تصویرهای زیر را بنویس.

معنی کلمه‌های داخل پراتنز را بنویس.

مریم یک لباس (جدید) خرید.

مریم یک لباس ..... خرید.

او (وسایل) خود را در کیف گذاشت.

او ..... خود را در کیف گذاشت.

با توجه به متن درس جمله‌های زیر را کامل کن.

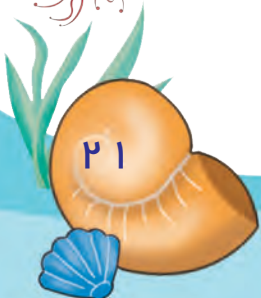

باد برگ درختان را .....

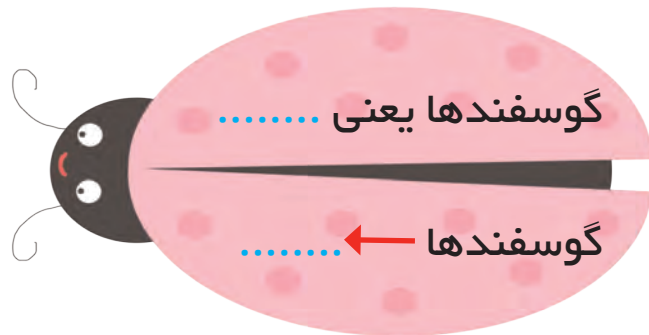
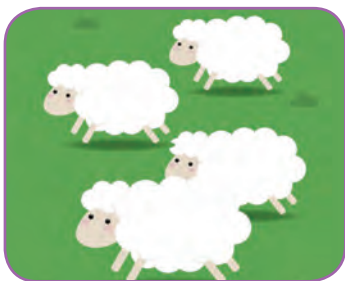
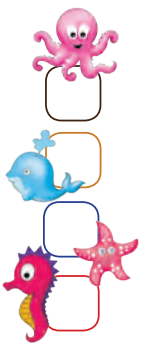
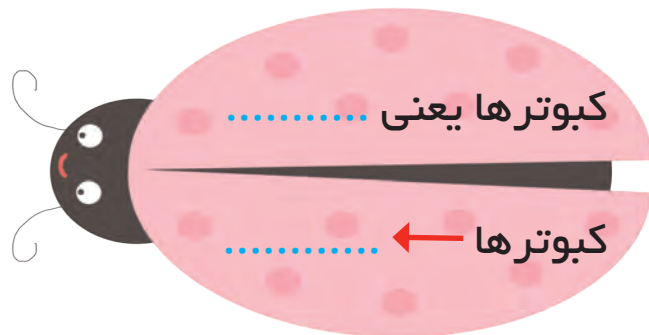
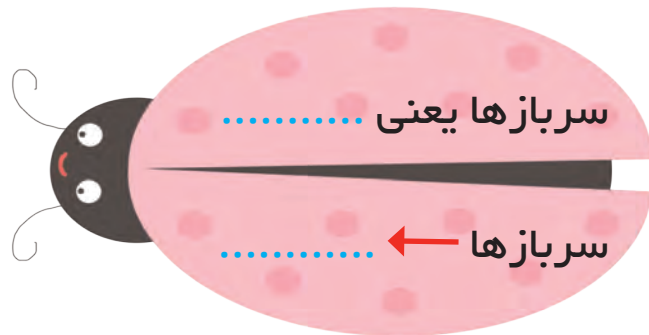
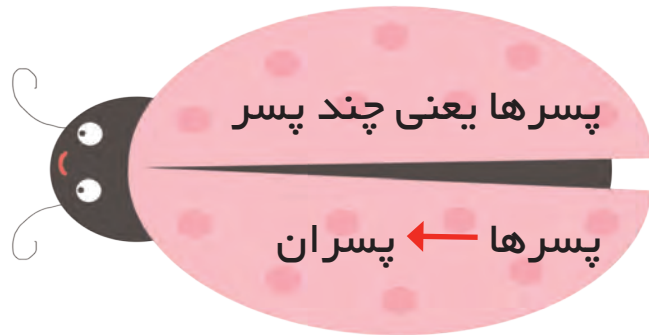
مادر به هریک از آن‌ها یک ..... زیبا داد.

ما دوست داریم امسال هم خوب ..... بخوانیم.

وسایل خود را برای رفتن به مدرسه ..... .

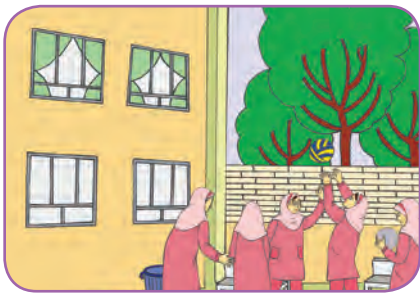
مانند نمونه کامل کن.

با توجه به تصویر جمله‌ها را کامل کن.

آزاده در حیاط تنها .....

بچه‌ها با هم بازی .....

جمله‌ها را با کلمه‌ی مناسب کامل کن.

..... آزاده در حیاط تنها

..... بچه‌ها باهم بازی

مرتب کن و جمله بنویس.

دارد - او - یک - جامدادی

.....

سارا - درست می‌کند - کیک

.....

سه کلمه از متن درس پیدا کن و بنویس.

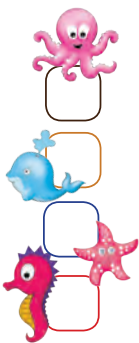
چیستان

من چیستم؟

من همه چیز را می‌نویسم اما نمی‌توانم آن‌ها را بخوانم!

نام من ..... است.

درس دوم: کتابخانه‌ی کلاس

بنویس

دانش‌آموزان

کتابخانه

خواست

کتاب‌هایی

بیاورند

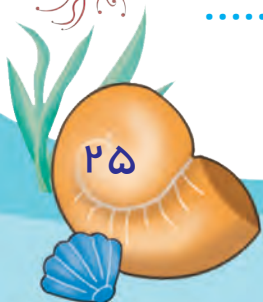
چیزهای

قرار

به موقع

آوردند

خواندن

از روی جمله‌های زیر یک بار بنویس.

آن‌ها یک کتابخانه‌ی کوچک درست می‌کنند.

آموزگار کتاب‌ها را در کتابخانه قرار داد.

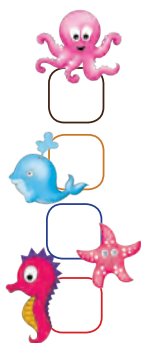
کتاب خوب چیزهای زیادی به ما یاد می‌دهد.

فکر کن و انجام بده

نام تصویرهای زیر را بنویس.

مانند نمونه کلمه‌های مناسب را به هم وصل کن.

با توجه به متن درس جمله‌های زیر را کامل کن.

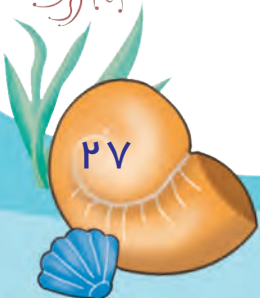
دانش‌آموزان ..... خود را به کلاس آوردند.

آموزگار با کمک آن‌ها، کتاب‌ها را در ..... قرار داد.

کتاب خوب، چیزهای مفیدی به ما ..... .

کلمه‌ها را با گذاشتن نقطه کامل کن و متن را بخوان.

آموزگار گفت: شما می‌توانید یک کتاب بردارید.

مانند نمونه کامل کن.

کتاب + خانه = کتابخانه

..... = خانه + دارو

..... = خانه + نماز

..... = خانه + آشپز

جمله‌ها را به کلمه‌ی مناسب وصل کن.

آشپزخانه

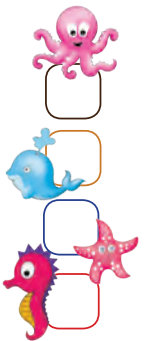
جایی که در آن نماز می‌خوانند.

نمازخانه

جایی که در آن گل نگه می‌دارند.

گل خانه

جایی که در آن آشپزی می‌کنند.

به تصویر نگاه کن درباره‌ی هر کدام یک جمله بنویس.

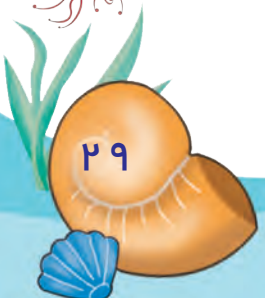
.....

.....

.....

مرتب کن و جمله بنویس.

یک کتاب - او - خرید

.....

می رود - به - کتابخانه - مادر

.....

مادر - است - در - آشپزخانه

.....

چیستان

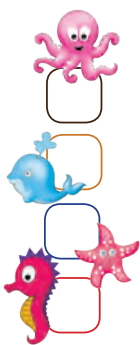

من چیستم؟

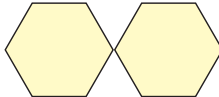

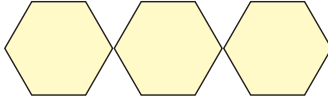

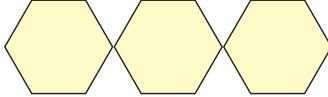

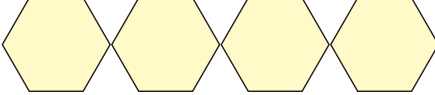

شما من را می خوانید و از خواندن من چیزهای

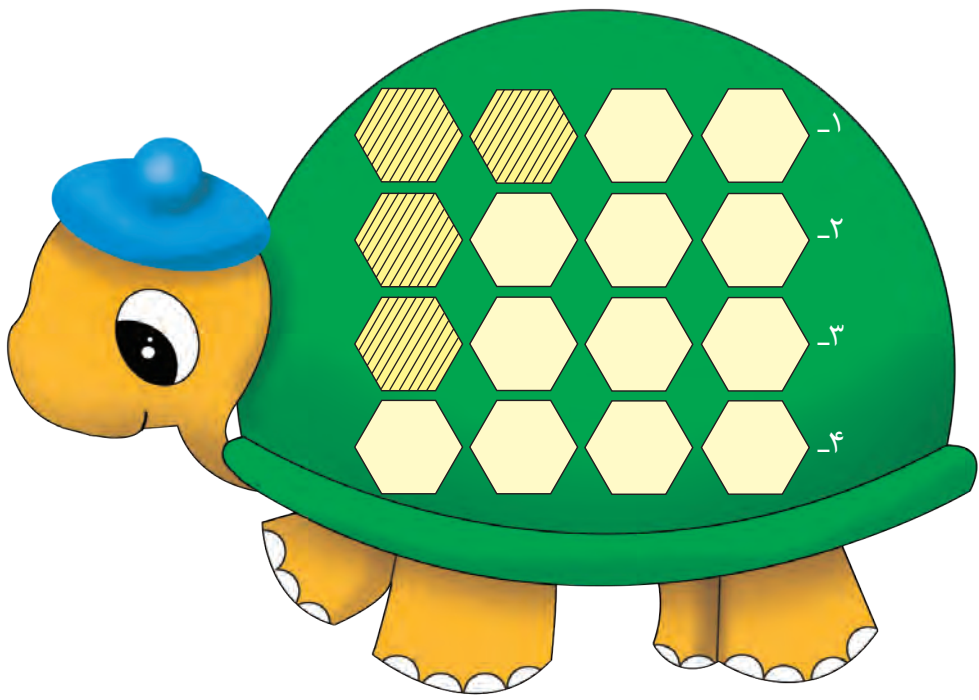
خوبی یاد می گیرید.

نام من ..... است.

با توجه به تصویر جدول را کامل کن.

		۱
		۲
		۳
		۴

درس سوم: خرس کوچولو و عینک

بنویس

..... اولین

..... خجالت

..... نشست

..... عینک

..... ناراحت

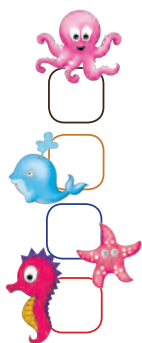
..... لبخند

..... می بینیم

..... می زنند

..... بهتر

..... کسانی

از روی جمله‌های زیر یک بار بنویس.

او برای اولین بار عینک به چشم زده بود.

.....
ما با چشم چیزها را می‌بینیم.

.....
من هم با عینک بهتر می‌بینم.

فکر کن و انجام بده

نام تصویرهای زیر را بنویس.

معنی کلمه‌ها را در جای خالی بنویس.

پدر لبخند زد.

پدر..... (خندید - صحبت کرد)

دانش‌آموز پاسخ داد.

دانش‌آموز..... (پرسید - جواب داد)

 با توجه به متن درس جمله‌های زیر را کامل کن.

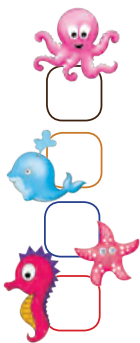
خرس کوچولو با ..... وارد کلاس شد.

ما از دیدن چیزهای زیبا .....

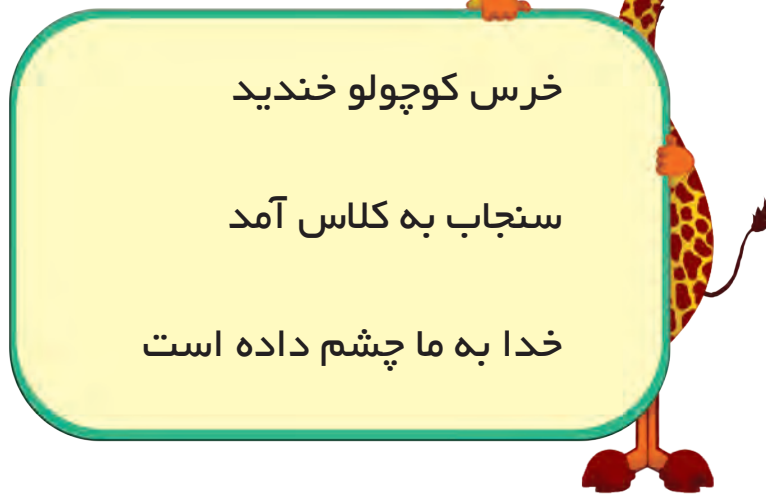
برای بهتر دیدن ..... به چشم می‌زنند.

کلمه‌ها را با گذاشتن نقطه کامل و متن را بخوان

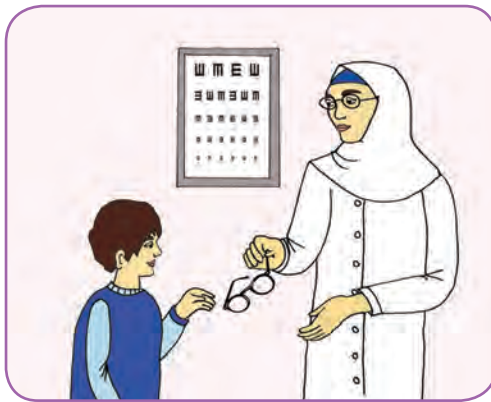
خرس کوچولو برای اوّلس نار عنک به چسم زده بود و حلی ناراح بود.

جمله‌های زیر را بخوان و در پایان هر جمله علامت نقطه بگذار.

با توجه به تصویر در جای خالی کلمه‌ی مناسب بنویس.

دکتر به پارسا ..... داد.

با توجه به جمله‌های بالا، جمله‌ی مناسب را انتخاب و علامت بزن.

- پارسا برای خوابیدن از عینک استفاده می‌کند.
- پارسا برای کتاب خواندن از عینک استفاده می‌کند.

با توجه به تصویر، جمله‌ها را کامل کن. 🐚

علی با ..... پسته شکست.

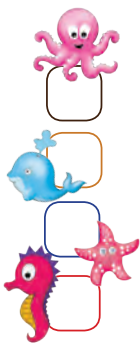

..... دندان او را معاینه کرد.

جمله‌ها را با کلمه‌ی مناسب کامل کن. 🐚

علی با ..... پسته شکست.

..... دندان او را معاینه کرد.

با کلمه‌های زیر جمله بنویس.

خدا

.....

چشم

.....

ادامه‌ی متن را از روی درس با خط زیبا بنویس.

..... کسانی هستند که برای،

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

درس چهارم: خوراکی‌های مفید

بنویس

جشن

غذای مفید

خوراکی‌هایی

باعث

سلامتی

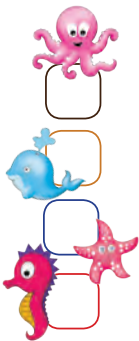
پوست

گذاشت

شروع

در مورد

آورده بود

از روی جمله‌های زیر یک بار بنویس.

در کلاس جشن غذای مفید برپا بود.

.....

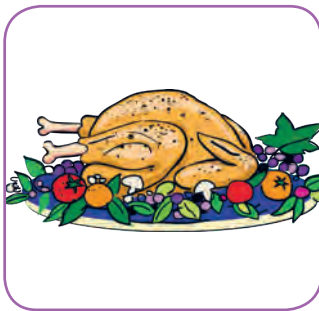
خوردن شیر، برای سلامتی دندان‌ها مفید است.

.....

آزاده خوراکی را روی میز گذاشت.

فکر کن و انجام بده

نام تصویرهای زیر را بنویس.

.....

.....

.....

معنی کلمه‌ها را در جای خالی بنویس.

پایان

پر فایده

آش یک غذای مفید است.

آش یک غذای ..... است.

او به ..... کتاب رسید.

او به ..... کتاب رسید.

با توجه به متن درس جمله‌های زیر را کامل کن.

آزاده هم نان و پنیر و ..... آورده بود.

خوردن میوه باعث ..... بدن می‌شود.

سبزی هم یکی از خوراکی‌های ..... و سالم است.

